

EBELİK BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN EBELİK MESLEĞİNDE ERKEKLERİN YER ALMASINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ*

Funda YILDIRIM¹ Pelin ÇELİK¹ Cansu ÖZMEN¹ Sedef EROL¹
Zehra Demet ÜST² Hava ÖZKAN³

ÖZET

Ebelik; eski çağlardan beri akıllı, becerikli kadınların üstlendiği bir görev olmuş ve dünyanın her yerinde ebe, doğuran kadının yanında olmuştur. 18. yy.'da erkek doğum hekimlerinin acil ve zor doğumlarda girişimde bulunmaya başlamasıyla ebelik mesleğinde cinsiyet ve rollerde değişim başlamıştır.

Bu araştırma, öğrencilerin ebelik mesleğinde erkeklerin yer almasına ilişkin görüşlerini değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

Araştırma; ebelik bölümünde okuyan 184 öğrenciden araştırmaya katılmayı kabul eden 160 öğrenci ile 09-20 Ocak 2012 tarihleri arasında tanımlayıcı nitelikte yapılmıştır. Veri toplamada, öğrencilerin tanımlayıcı özellikleri ve araştırmacılar tarafından oluşturulan “ Ebelik Mesleğinde Erkek Ebelerin Yer Almasına İlişkin Görüşlerini ” içeren itemlerden oluşan anket formu kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde; yüzdelerle dağılım kullanılmıştır.

Öğrencilerin %26.9'unun ikinci sınıf öğrencisi olduğu, %62.5'inin ebelik mesleğini isteyerek seçtiği saptanmıştır. Öğrencilere “ülkemizde öğrenim gören erkek ebe adayı var mıdır?” itemine %100'ünün hayır dediği, “ebelik hem kadınların hem de erkeklerin yapacağı bir meslek midir?”ve “cinsiyet ebelik mesleğinde önemli midir?” itemlerine %51.2'sinin evet, “ebelik mesleğinde erkekler de olmalı mıdır?” itemine %50.6'sının evet cevabını verdikleri belirlenmiştir. “Erkeklerin ebe olmasını ister misiniz?” itemine %52.5'inin hayır, “hastaneye yattığınızda erkek ebeğin bakım vermesini ister misiniz?” itemine %72.5'inin hayır dediği görülmüştür.

Araştırma sonucunda; ebe adaylarının büyük çoğunluğunun, ebelik mesleğinde erkek ebelerin yer alması konusunda olumlu düşündüğü ancak, erkek ebeden bakım alma konusunda olumsuz düşüncelere sahip oldukları belirlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Erkek Ebe, Meslek, Sağlık

---

*Bu araştırma, 11-13 Nisan 2012 tarihleri arasında Malatya'da düzenlenen 3. Ulusal Ebelik Öğrenci Kongresi'nde sözel bildiri olarak sunulmuştur.

¹Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü Öğrencileri

²Araş. Gör. Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü

³Yrd. Doç. Dr. Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü

İletişim/ Corresponding Autor: Hava ÖZKAN

Tel: 05323300036 **e-posta:** havaorhan67@hotmail.com

MIDWIFERY STUDENTS'S VIEWS ON INVOLVING MEN MIDWIFE IN MIDWIFERY PROFESSION

ABSTRACT

Midwifery has been a task assumed by smart and talented women since the ancient times and midwives have been nearby the women in labour. In 18th century, male obstetricians started to make interventions in urgent and difficult labours and therefore gender and roles began to change in midwifery profession.

This research was conducted to evaluate the opinions of students about involvement of the male midwives in midwifery profession.

This research was carried out in a descriptive fashion on 160 out of 184 midwifery students who accepted to take part in the study between 09th-20th January 2012. In data collection, a questionnaire form prepared by there searchers including "items about male midwives" and descriptive characteristics of students were used. Percentage distribution was made for evaluation of the data.

It was found out that 26.9% of the students were sophomore students and 62.5% chose the midwifery profession willing fully. When asked, 100% of students said "No." To the item: "Is there any male midwifery students in our country?"; 51.2% of them said "Yes" to the item: "Is midwifery a profession that could be made by both women and men and is gender important in midwifery profession?", 50.6% said "Yes" to the item "Should there be male midwives in midwifery profession?". It was also found out that 52.5% said "No" to the item "Would you want men to become midwives?" and 72.5% said "No" to the item "Would you like to receive care from male midwives when hospitalized?"

As a result of the study, it was seen that the majority of the students thought affirmatively about involvement of male midwives in midwifery profession however they had negative ideas about receiving care from male midwives.

KeyWords: Male Midwife, Occupational, Health

GİRİŞ

Meslek; belirli bir eğitim sonucu kazanılan, bireylerin yaşamını sürdürmek için yaptıkları, kuralları toplumca belirlenen bilgi ve becerilere dayalı etkinlikler bütünüdür. Bireylerin yaşamında önemli bir olay olan ve toplumların gelişmesine önemli oranda katkı sağlayan meslek seçimi, bireyin değişim ve uyumu yaşadığı, kimliğini ve kişiliğini bulmaya çalıştığı ergenlik dönemi içinde gerçekleşir (1, 2).

Meslek seçimi, kişinin birçok meslek türleri arasından kendi kişiliğine, özelliklerine ve yeteneklerine en uygun olduğunu düşündüğü ve kendisine doyum sağlayacağına inandığı işe yönelmesidir. Günümüzde gelişen teknoloji ile birlikte her geçen gün meslek sayıları artmakta ve kişilerin kendilerine uygun mesleği seçmeleri de zorlaşmaktadır (3).

Ebelik ve hemşirelik, tüm dünyada kadınların baskın olduğu mesleklerdendir. İnsanoğlunun var oluşu ile başlayan ebelik ve hemşirelik, kadının şefkatli, şifa verici rolü ve doğasında bulunan fedakârlık ile özdeşleşmiştir (4, 5, 6).

Ebelik mesleği, özellikle doğum öncesi, sırası ve sonrası annenin bakım ve takibinde etkin rol alan sağlık bakım mesleklerinden biridir. Kadınlar doğum eylemi esnasında her zaman bir başkasından destek ve bakım almaya ihtiyaç duymaktadır. Ebelik, en eski çağlardan beri akıllı, becerikli kadınların üstlendiği bir görev olmuş ve dünyanın her yerinde ebe, doğuran kadının yanında bulunmuştur. Ebelik, yıllarca anneden kıza geçen bir meslek olmuştur. Bir bebeğin dünyaya gelmesine yardımcı olmak, doğum ağrısı çeken bir annenin acısını dindirmek, aileye istek ve özlemle beklenen birinin katılımına yardımcı olmak, ebelerin toplum içinde saygın bir yer edinmesini sağlamıştır (7). 1750'den önce özellikle şehir ebeleri için, bilgi ve uygulama bakımından doktorlardan daha iyi oldukları söylenmiş ancak daha sonra erkek doğum hekimlerinin acil ya da zor doğumlarda girişimde bulunmaya başlamasıyla ebelik mesleğinde cinsiyet ve rollerde değişim başlamıştır (8, 9, 10, 11). Yapılan literatür taraması sonucunda ebelik mesleğinde erkeklerin yer almasına ilişkin çalışmalara rastlanılmamıştır. Ancak bu gün ülkemizde yükseköğretimde (Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde) erkek ebe adayının eğitime başlamış olması, erkeklerin ebelik mesleğini seçebileceklerini göstermektedir. Meslekte erkeklerin yer alması ve bu durumun mesleğe getirisi ancak zaman içerisinde görülecektir. Benzer mesleklerden olan hemşirelik mesleğinde de hemşirelik eğitiminin ilk yıllarında hemşire okullarına erkek öğrenciler alınmıştır. Fakat erkek öğrencilerin bir kadın mesleğinin üyesi olmaktan duydukları rahatsızlıkları nedeniyle farklı bölümlere aktarılmış ve zaman içerisinde bu bölüme erkek

öğrencilerin alınması durdurulmuştur (12). 2007 yılında hemşirelik kanunu onayı ile hemşirelik okullarına yeniden erkek öğrenciler alınmaya başlanmıştır. Hemşireliğin sağlıklı/hasta bireylerin, ailelerin, toplumun sağlık bakım sisteminde gelen taleplerini etkileyen ve sağlık sistemi içerisinde giderek güçlenen profesyonel bir meslek olması erkeklerin bu mesleğe ilgisini artırmaktadır (13).

Bu araştırma, ebelik bölümü öğrencilerinin mesleklerinde erkeklerin yer almasına ilişkin görüşlerini değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

MATERYAL VE METOT

Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik bölümünde okuyan 184 öğrenciden, araştırmaya katılmayı kabul eden 160 öğrenci ile 09-20 Ocak 2012 tarihleri arasında tanımlayıcı tipte yapılmıştır. Veri toplamada; öğrencilerin tanımlayıcı özelliklerini içeren 7 soru ve araştırmacılar tarafından oluşturulan ebelik mesleğinde erkeklerin yer alması konusundaki görüşlerini değerlendiren 18 itemden oluşan anket formu kullanılmıştır. Araştırmaya başlamadan önce gerekli izin alınmış ve öğrencilere araştırma hakkında bilgi sunularak onamları alınmıştır. Araştırmanın verilerinin değerlendirilmesinde yüzdeler dağılım kullanılmıştır.

BULGULAR

Araştırma sonucunda; öğrencilerin %51.2'sinin 21 ve üzeri yaşta olduğu, %25.6'sının 1. sınıfta okuduğu, %53.8'inin üniversiteye gelmeden önce il merkezinde yaşadığı, %62.5'inin ise ebelik mesleğini isteyerek seçtiği belirlenmiştir. Ülkemizde öğrenim gören erkek ebe adayı var mı?" sorusuna öğrencilerin %100'ünün hayır dediği belirlenmiştir (Tablo 1).

Tablo1: Öğrencilerin Tanıtıcı Özelliklerinin Dağılımı (N=160)

Özellikler	Sayı	%
Yaş		
18 yaş	17	10.6
19 yaş	30	18.8
20 yaş	20	19.4
21 yaş↑	82	51.2
Sınıf		
1	41	25.6
2	43	26.9
3	37	23.1
4	39	24.4
Annenin Öğrenim Durumu		
Okur-yazar Değil	35	21.9
İlkokul	94	58.8
Ortaokul	11	6.9
Lise	13	8.1
Üniversite	7	4.4
Babanın Öğrenim Durumu		
Okur-yazar Değil	4	2.5
İlkokul	73	45.7
Ortaokul	26	16.2
Lise	42	26.2
Üniversite	15	9.4
Üniversiteye Gelmeden Önce Yaşadığınız Yer		
Köy	23	14.4
İlçe	51	31.9
İl	86	53.8
Ebelik Mesleğine İsteyerek mi Geldiniz?		
Evet	100	62.5
Hayır	60	37.5
Ülkemizde Öğrenim Gören Erkek Ebe Adayı Var mı?		
Evet	-	-
Hayır	160	100.0
TOPLAM	160	100.0

Tablo 2: Öğrencilerin Ebelik Mesleğinde Erkeklerin yer almasına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı
(N=160)

İfadeler	Evet		Hayır		Bilmiyorum	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Ebelik hem kadınların hem de erkeklerin yapacağı bir meslek midir?	82	51.2	71	44.4	7	4.4
Ebelik mesleğinde cinsiyet önemli midir?	82	51.2	74	46.2	4	2.5
Ebelik mesleğinde sadece kadınlar mı olmalıdır?	71	44.4	85	53.1	4	2.5
Ebelik mesleğinde erkekler de olmalı mıdır?	81	50.6	73	45.6	6	3.8
Erkekler ebelik mesleğini iyi yapabilir mi?	72	45.0	50	31.2	38	23.8
Erkeklerin ebe olmasını ister misiniz?	69	43.1	84	52.5	7	4.4
Ebelik uygulamalarda başarı cinsiyete bağlı olabilir mi?	52	32.5	88	55.0	20	12.5
Hastaneye yattığınızda kadın ebenin mi bakım vermesini istersiniz?	140	87.5	4	2.5	16	10.0
Hastaneye yattığınızda erkek ebenin mi bakım vermesini istersiniz?	18	11.2	116	72.5	26	16.2
Erkek ebeler hastane ortamında eğitim ebesi olarak görev alabilir mi?	92	57.5	44	27.5	24	15.0
Erkeklerin ebelik mesleğinde olması ebelik mesleğinde değişiklik oluşturabilir mi?	94	58.8	42	26.2	24	15.0
Erkeklerin ebelik mesleğinde olması ebelik mesleğinin kötüye gitmesine neden olabilir mi?	28	17.5	85	53.1	47	29.4
Erkeklerin ebelik mesleğinde olması ebelik mesleğini geliştirebilir mi?	81	50.6	38	23.8	41	25.6
Erkeklerin ebelik mesleğinde olması ebeliğin konumunda değişiklik yaratabilir mi?	111	69.4	28	17.5	21	13.1
Erkeklerin ebelik mesleğinde olması ebeliğin toplumdaki statüsünü geliştirebilir mi?	92	57.5	38	23.9	30	18.8
Erkeklerin ebelik mesleğini seçme nedeni ebelik mesleğine ilgi duyması olabilir mi?	34	21.2	76	47.5	50	31.3
Erkeklerin ebelik mesleğini seçme nedeni mezuniyet sonrası iş olanaklarının olması olabilir mi?	120	75.0	13	8.1	27	16.9
Ebelik mesleğinde erkek ebe olabilir mi?	82	51.2	63	39.4	15	9.4

TARTIŞMA

Araştırmadan elde edilen bulguya göre ebelik bölümü öğrencilerinin %62.5'inin mesleği isteyerek seçtiği belirlenmiştir. Bu durum öğrencilerin mesleklerini sevdiğini ve meslekleriyle ilgili olumlu düşüncelere sahip olduklarını düşündürmektedir. Bunda özellikle mezuniyet sonrası iş olanaklarının fazla olmasının etkili olduğu düşünülmektedir. Şirin ve ark. yaptığı benzer bir çalışmaya göre de hemşirelik öğrencilerine meslek seçimi ve mesleği uygulamaya yönelik görüşleri sorulmuş ve öğrencilerin yarısından çoğunun olumlu yanıt verdikleri belirlenmiştir (14). "*Ülkemizde öğrenim gören erkek ebe adayı var mı?*" itemine öğrencilerin %100'ünün "*hayır*" dediği belirlenmiştir (Tablo 1). Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sisteminde ebelik bölümü mevcut olan fakülte ve yüksekokullarda yüksek öğretim programlarının koşul ve açıklamalarında 78. maddeye göre erkeklerin tercih yapamayacağı belirtilmektedir (15). Ancak bu madde bölümün tercihinine göre Yüksek Öğretim Kurumu'na bildirilerek Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu'ndan kaldırılabilir. Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi'nde 2011 yılı kılavuzunda Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü programı koşul ve açıklamalarında 78. madde bulunmamaktadır (16). Adı geçen üniversitenin yönetiminden elde edilen sözlü bilgiye göre ebelik bölümüne 2011-2012 öğretim yılında bir erkek öğrencinin kayıt yaptırarak öğrenime başladığı bilgisine ulaşılmıştır.

Öğrencilerin ebelik mesleğinde erkeklerin yer almasına ilişkin görüşlerini yansıtan itemlere verdikleri cevaplara bakıldığında; öğrencilerin "*ebelik hem kadınların hem de erkeklerin yapacağı bir meslek midir?*" ve "*cinsiyet ebelik mesleğinde önemli midir?*" itemlerine %51.2'sinin evet dediği, "*ebelik mesleğinde erkekler de olmalı mıdır?*" itemine %50.6'sının evet dediği belirlenmiştir. Konuyla ilgili daha önceden yapılmış çalışma bulunmamaktadır. Arıkan ve ark. yaptığı bir çalışmada hemşirelik yüksekokulu öğrencilerinin eğitimde ve mesleki alanda erkek hemşire adaylara bakış açısı değerlendirilmiş, öğrencilerin %70'i mesleği seçmelerinde cinsiyetin önemli olmadığı ve bunlarında %63.4'ü erkeklerin de hemşire olabileceklerini ifade etmişlerdir (17). Kaya ve ark. toplumun erkek hemşire imgesini belirlemek amacıyla yaptığı bir diğer çalışmada da bireylerin %62.6'sı hemşireliğin hem kadınların hem de erkeklerin yapabileceği bir meslek olduğunu belirtmiştir (6). Öğrencilerin "*Erkeklerinin ebe olmasını ister misiniz?*" itemine %52.5'inin ve "*hastaneye yattığınızda erkek ebenin bakım vermesini ister misiniz?*" itemine %72.5'inin hayır dediği bulunmuştur. Araştırmadan elde edilen bulgular ebelik bölümü öğrencilerinin mesleklerinde erkeklerin yer

almasına ilişkin olumlu düşüncelere, ancak erkek bir ebeden bakım alma konusunda olumsuz düşüncelere sahip olduğunu göstermektedir. Bakım almadaki olumsuz düşüncelerin nedeninin kişilerin mahremiyet anlayışından kaynaklanabileceği düşünülmektedir. “Erkeklerin ebelik mesleğinde olması ebelik mesleğinde değişiklik oluşturabilir mi?” itemine %58.8’inin evet, “erkeklerin ebelik mesleğinde olması mesleğinin kötüye gitmesine neden olabilir mi?” itemine %53.1’inin hayır, “erkeklerin ebelik mesleğinde olması ebelik mesleğini geliştirebilir mi?” itemine %50.6’sının evet, “erkeklerin ebelik mesleğinde olması ebeliğin toplumdaki statüsünü geliştirebilir mi?” itemine %57.5’inin evet dedikleri belirlenmiştir. Konuyla ilgili yapılmış benzer çalışmalara bakıldığında; Kaya ve ark. çalışmasında bireylerin %52.5’i erkek hemşirelerin olmasının meslekte herhangi bir değişime yol açmayacağını, %31.4’ü ise erkek hemşirelerin, hemşireliğin toplumsal statüsünün gelişimine katkı sağlamayacağı belirtilmiştir (6). Buna karşılık Arıkan ve ark. çalışmasında da öğrencilerin %69.6’sının mesleklerinde erkeklerin yer almasının hasta bakım kalitesinin artırılmasında etkili rol oynayacaklarını belirtmişlerdir (17). “Erkeklerin ebelik mesleğini seçme nedenleri mesleğe ilgi duyması olabilir mi?” itemine öğrencilerin %47.5’inin hayır dediği görülmüştür. Çınar ve ark. çalışmasında erkek öğrencilere hemşirelik mesleğini seçme nedenleri sorulduğunda öğrencilerin %65.0’ı iş bulma olanağı fazla olduğu için bu mesleği seçtiğini belirtmişlerdir (18). “Ebelik mesleğinde erkek ebe olabilir mi?” itemine öğrencilerin %51.2’sinin evet dediği belirlenmiştir. Araştırma bulgularını destekleyecek ebelik mesleğinde cinsiyeti ele alan yapılmış çalışma bulunmamaktadır. Cinsiyete dayalı bir meslek olan hemşirelik mesleğinde erkeklerin yer almasına ilişkin Arıkan ve ark. yapmış olduğu araştırmada; hemşirelik öğrencilerine, erkeklerin hemşirelik yapıp yapamayacağı konusunda düşünceleri sorulmuş ve öğrencilerin %74.8’i yapabileceklerini ifade etmişlerdir (17). Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı 2007 Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu’nda hemşirelik mesleğini seçme noktasında cinsiyet belirten 78. maddenin kaldırılması erkeklerin mesleği seçmesini kolaylaştırmıştır (19).

Araştırma sonucunda; ebe adaylarının ebelik mesleğinde erkek ebelerin yer alması konusunda büyük çoğunluğun olumlu düşündüğü, ancak erkek bir ebeden bakım alma konusunda olumsuz düşüncelere sahip oldukları belirlenmiştir. Gerek ebelik bölümü öğrencileri gerekse içinde bulunduğumuz toplum, meslekte başarının ve bakım kalitesinin cinsiyete bağlı olmadığı konusunda bilgilendirilmelidir. Bu gün ülkemizde yükseköğretimde

erkek ebe adayının eğitime başlamış olması erkeklerin, ebelik mesleğini seçebileceklerini düşündürmektedir.

KAYNAKLAR

1. Yanikkerem E, Altınparmak S, Karadeniz G. Gençlerin Meslek Seçimini Etkileyen Faktörler Ve Benlik Saygıları: Manisa Sağlık Yüksekokulu örneği. Hemşirelik Forumu Dergisi 2004; 7(2): 60-67.
2. Çakmakçı A, Aycan N. Lise Son Sınıf Öğrencilerinin Hemşirelik Mesleğine Bakış Açıları İle Mesleği Tercih Etme Durumları, Manisa Örneği. Hemşirelik Forumu Dergisi 2003; 6(1): 33-42.
3. Sarıkaya T, Khorsid L. Üniversite Öğrencilerinin Meslek Seçimini Etkileyen Etmenlerin İncelenmesi: Üniversite Öğrencilerinin Meslek Seçimi. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi 2009; 7(2): 393-423.
4. Tezel A, Akpınar R, Yurttaş A, Çelebioğlu A. Hastalar Erkek Hemşireleri Kabul Edecekler Mi? Türkiye Klinikleri J Med Ethics 2008; 16 (1):13-18.
5. Yavuz M, Dramalı A. Erkek Öğrencileri İçeren Hemşirelik Eğitimi. IV. Ulusal Hemşirelik Eğitimi Sempozyumu, Kıbrıs,1997; 234-237.
6. Kaya N, Turan N, Öztürk A. Türkiye'de Erkek Hemşire İmgesi. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi 2011; 8(1): 16-30.
7. Ay AF. Sağlık Uygulamalarında Temel Kavramlar ve Beceriler. Nobel Tıp Kitabevleri Ltd. Şti. ISBN: 978-975-420-788-0. İstanbul-2011. ss: 21-25.
8. Page LA Exploring New Worlds of Midwifery. Sandall J, Percival P, Stevens T. The New Midwifery. St Louis: Churchill Livingstone-2000. ss:155-167.
9. Kate Sheppard Midwifery. Midwifery in New Zealand. <http://www.ksmidwifery.co.nz/history.shtml> Erişim tarihi: 20.12.2011
10. Arslan H, Karahan N, Çam Ç. Ebeliğin Doğası Ve Doğum Şekli Üzerine Etkisi. Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi 2008;1(2): 54-59.
11. Korkmaz N. Yeni Zelanda'da Ebelik. Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi 2008; 1(2): 76-80.
12. Vural G. Liderlik Ve Hemşirelik. Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 1997; 1(1): 15-22.

13. Feldman HR, Greenberg MJ. Educating Nurses for Leadership. . Springer Publishing Company, ISBN: 13: 9780826126641 USA-2005. pp: 258–265.
14. Şirin A, Öztürk R, Bezci G, Çakar G, Çoban A. Hemşirelik Öğrencilerinin Meslek Seçimi ve Mesleği Uygulamaya Yönelik Görüşleri. Dirim Tıp Gazetesi 2008: 83:69-75.
15. 2012 ÖSYS Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu
<http://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2012/OSYS/2012OSYSKONTKILAVUZ.pdf>21.20
Erişim Tarihi: 28.12.2012.
16. 2011 ÖSYS Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu
<http://www.osym.gov.tr/dosya/1-57952/h/2011tablo4-2172011.pdf>21.45
Erişim Tarihi: 28.12.2012.
17. Arıkan D, Karaman Z, Yağcı G. Hemşirelik Yüksekokulu Öğrencilerinin Eğitimde Ve Mesleki Alanda Erkek Hemşire Adaylara Bakış Açısı. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 2000; 3(1): 36-43.
18. Çınar N, Şahin S, Sözeri C, Cevahir R, Akburak Ö. Erkek Öğrencilerin Hemşirelik Mesleğini Tercih Nedenleri ve Öğrencilere Göre Hastaların Tepkisi ve Sağlık Çalışanlarının Yaklaşımı. Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi 2011;17(6):15-25.
19. 2012 ÖSYS Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu
<http://www.osym.gov.tr/belge/1-8309/2007-osys-yuksekokretim-programlari-ve-kontenjanlari-ki-.html> Erişim Tarihi: 28.12.2012.